

El fre al castellà a les aules, un respir insuficient per als docents

L'inici de curs, marcat per la desaparició de les protestes, dona ales als sindicats per demanar un nou calendari de canvis al Govern

Entrada dels alumnes a l'Escola Valldeflors de Tremp aquest dilluns al matí | Jordi Ubach

El conseller d'Educació, **Josep González-Cambray**, va fer lluir aquesta setmana l'anunci que, per primera vegada des del 2015, cap escola de Catalunya començaria el curs amb una quota de castellà imposada des de la judicatura. **"Cap aula aplicarà el 25% del castellà"**, va expressar el mateix dia en què tancava un pacte amb els sindicats perquè suspenguessin les convocatòries de vaga a canvi de satisfer la seva petició de reduir l'hora lectiva i que es contractessin, tot d'una, 3.500 mestres i professors. Ara, passada l'eufòria que acompanya els grans anuncis, els docents fan balanç entre la sensació de veure **"un respir" lingüístic en aquest nou inici de curs** i la consideració que la immersió està lluny de quedar garantida a curt termini. Alhora, en conversa amb **NacióDigital**, els sindicats majoritaris reivindiquen la treva amb què començarà el curs com una prova de foc perquè el Govern compleixi i posi data a la resta de reivindicacions expressades els últims mesos.

Una de les claus de l'escenari que s'obre ara entre Educació i els representants sindicals per al curs 2022-23 és la pressió que promet mantenir la comunitat educativa, més enllà de l'acord per reduir l'hora lectiva. Davant d'això, **fonts de la conselleria** expliquen a aquest mitjà que, havent fet l'"esforç" de mobilitzar 170 milions d'euros per fer possible la nova mesura, **esperen que els sindicats siguin comprensius** i prioritzin les demandes que no impliquin grans necessitats pressupostàries els pròxims mesos.

Una consideració que diversos sindicats opinen que lliga perfectament amb la possibilitat de **millorar el blindatge del català a les aules**. Especialment, després de veure que, si bé és cert que momentàniament no s'han d'obeir ordres judicials que imposin el 25% del castellà, la nova llei del català no aixeca passions entre la comunitat educativa.

Una pausa després d'una primavera convulsa

Els sindicats van trobar-se les paraules de Cambray sobre el castellà acompanyades de l'anunci que el Govern havia enviat una ordre a les 27 escoles afectades per una mesura judicial. Les avisava que **les imposicions del 25% del castellà quedaven sense efecte** perquè eren "incompatibles" amb la nova normativa catalana. Les reaccions sindicals davant d'aquesta comunicació han estat majoritàriament positives. Si bé alguns posen aigua al vi i remarquen que el que és realment influent és la decisió del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), que va detectar la incompatibilitat entre les sentències i la nova llei catalana, majoritàriament veuen amb bons ulls l'escenari que s'ha dibuixat a les escoles assenyalades.

[noticiadiari]2/238762[/noticiadiari]

Entre els més optimistes hi ha el portaveu de l'ASPEPC-SPS **Xavier Massó**, que creu que aquest nou panorama **"dona tranquil·litat, en tots els sentits"** i estableix "una mena de **treva**" després d'un temps d'incertesa sobre com havien d'actuar els docents d'aquestes escoles. Un terme similar utilitza la representant d'UGT Lorena Martínez, apuntant que és "un respir" desitjat davant els dubtes que es plantejaven a finals dels curs passat.

La representant d'USTEC, **Iolanda Segura**, matisa que el departament hauria de fer un esforç afegit perquè aquests centres que tenen alguna mesura judicial a sobre tinguin tot el coneixement necessari sobre **quina cobertura jurídica els empara en cada moment del procés**. Especialment, si avancen els recursos i pressions que els impulsors de l'ampliació del català a l'escola han seguit tramitant.

Més enllà de l'inici de curs: la incertesa

Tot canvia, però, quan es valora la situació del català més enllà d'aquesta suspensió actual de les ordres judicials. Primer, perquè alguns sindicats assenyalen la incògnita del temps que passarà fins al moment en què el Tribunal Constitucional es posicioni sobre la nova llei catalana. **"Passaran mesos? Anys? Quina estabilitat dona aquesta cobertura actual?"**, planteja Segura.

En segon lloc, per un problema de fons. Més enllà de les escoles amb mesures judicials a sobre, **només un sindicat s'expressa partidari del que planteja la nova llei del català a les aules**. És CCOO, que veu adient que cada direcció tingui marge per adaptar "el seu projecte lingüístic a la realitat del centre" com a mesura correctora de contextos en què predominen les comunitats castellanoparlants o catalanoparlants.

Altres sindicats s'expressen en la línia oposada. Martínez, de la UGT, reclama que **Educació dissenyi un pla lingüístic conjunt** "per a tots els centres de Catalunya que digui "això és així" i que no deixi marge perquè les direccions plantegin desigualtats entre escoles". Ho veu encara més greu **Marc Martorell**, de la Intersindical, que considera que si fins ara ja costava que es complís de facto amb el projecte d'immersió lingüística "ara és molt pitjor". "Tenim una llei que diu que cada centre escollirà l'idioma que s'hi parla", diu, en referència la nova normativa que contempla la possibilitat d'ampliar l'ús del castellà, etiquetat com a **"llengua curricular"**, si la direcció considera que beneficia el projecte educatiu. "Hi haurà direccions que a partir d'ara estaran habilitades per dir que en aquella escola es parla en castellà i es relega el català", pronostica.

En el mateix sentit, Iolanda Segura assegura que plantejar el castellà com a llengua curricular "és fer-lo vehicular amb una disfressa". En la mateixa línia, els plantejaments d'aquests sindicats

incideixen en el fet que aquest nou marc normatiu ataca **la igualtat d'oportunitats entre alumnes** i accentua la creació de diferències entre centres. Per tot plegat, fent una valoració global de la situació del català a l'escola en aquest inici de curs, la portaveu d'USTEC veu "insuficient" el paper del Departament d'Educació.

De fet, reivindica que encara esperen que es concreti amb accions avaluable el pla del Govern per incrementar l'ús del català a l'escola. Una necessitat que considera urgent davant les dades presentades pel Consell Superior d'Avaluació de Catalunya. Aquell informe recollia que l'hàbit de **parlar en llengua catalana** entre els alumnes s'havia desplomat **del 68% el 2006 al 21% el 2021**, mentre que els professors que asseguraven que sempre es dirigien en català a l'aula havia caigut del 64% al 47% en el mateix període.

Les reivindicacions que vindran

Sigui com sigui, els sindicats que han marcat l'actualitat educativa dels darrers mesos recorden que hi ha **altres reivindicacions que influiran decisivament en aquest curs**. Algunes d'elles amb necessitats pressupostàries, i d'altres amb un component més polític.

El pacte signat dijous passat remarca que aquestes peticions es discutiran abans que acabi l'any, però des de CCOO recorden que el departament ja els va arribar a posar sobre la taula un pla que arribava fins al 2025 i que contemplava **la despesa de 490 milions** d'euros. En aquella proposta, a més de la reducció de l'hora lectiva, que implicarà 170 milions d'euros, es projectaven altres reivindicacions que ara els sindicats prioritzen.

Una de les més remarcades, i que precisament no tindria cap cost econòmic, si bé toca el moll de l'os del projecte que fins ara ha defensat Educació, és el **decret de plantilles**. Tots els sindicats majoritaris incideixen de manera prioritària en què aquesta eina és discriminatòria i s'ha de canviar o eliminar. Aquest recurs permet que les direccions escullin de manera directa qui els encaixa més a l'hora de cobrir la baixa d'un perfil educatiu especial. Els sindicats veuen aquesta eina com un projecte que afavoreix la contractació "a dit" i que fins i tot ha afavorit discriminacions masculistes. "Ens hem trobat casos de dones que a les entrevistes els preguntaven **quins eren els seus plans de futur, referint-se a si pensaven quedar-se embarassades**", denuncia **Lorena Martínez**. En aquesta línia, recorden que si es prioritza l'accés d'experiència i ordre per llistes s'evitarien aquestes ingerències.

Les reclamacions comunes s'acumulen. Encara no saben quan recuperaran l'adquisició del **primer complement salarial a cap de 6 anys i no al cap de 9 anys**, com passa actualment. Tampoc saben què passarà amb la reducció de dues hores que reclamen per als més grans de 55 anys. Ni si s'ampliarà significativament la plantilla de treballadors perquè es pugui desplegar com cal el decret d'escola inclusiva. "Falten molts professionals. Quan atens una persona amb un trastorn, a vegades deixes d'atendre la resta de la classe. I això s'ha de reforçar", insisteix Marc Martorell. Tampoc veuen bé que hi hagi algunes direccions que hagin cridat els docents a treballar les tardes de setembre, quan estava previst que només se n'ocupessin els monitors, del reforç horari.

"Ve un curs mogut", resumeix Xavier Massó, que també creu que caldrà seguir de prop com es desenvolupen alguns canvis com **els nous currículums**. Unes indicacions docents que encara no han rebut i que tenen el risc de ser "massa intervencionistes", valora el portaveu. A això també caldrà sumar-li el procés d'estabilització de 27.000 professors i mestres interins, que amoïna gran part dels representants sindicals.

Tot plegat fa pensar que els conceptes "treva" i "respir" seran protagonistes durant els pròxims dies, però no gaire més temps. Dijous passat, Cambray va anunciar que s'iniciava "una nova etapa" entre sindicats i departament. Els últims mesos de l'any **posaran a prova aquesta nova relació**. Sobretot si es té en compte que la immensa majoria de peticions laborals o bé impliquen

esforços pressupostaris o bé impliquen que la conselleria renunciï a polítiques engegades recentment. Arribat el moment, Educació haurà de decidir.

[despiece]**Les claus del nou curs**

- Els sindicats arriben a un pacte amb Educació i desconvocuen les vagues unitàries previstes per al 7 i 28 de setembre i tanquen, de moment, un període de protestes iniciat el passat febrer.
- El Govern es compromet a reduir una hora lectiva de tots els docents, des d'infantil i primària a secundària, i a contractar 3.500 nous professionals a partir del gener.
- Durant el primer trimestre es duran a terme dos processos d'estabilització d'interins, que suposarà la incorporació de 27.000 funcionaris, i es faran oposicions per a 2.000 docents més.
- Es posa a prova la nova proposta del calendari avançat del curs escolar i d'un setembre amb monitoratge de lleure a la tarda, una iniciativa que els sindicats volen que es revisi en el futur.
- S'estrenen la gratuïtat de P2 a la pública i les ràtios reduïdes a P3, una tendència que docents i Educació coincideixen que s'ha d'estendre els pròxims anys a altres cursos.[/despiece]